

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 23. ANULU XII.

Sabiu, in 19 Martiu 1864.

Telegraful e de doua ori pe septemana: joi'a si Duminec'a. — Prenumeratiunea se face in Sabiu la espeditor'a foiei; pe afara la c. r. poste, cu hani gal'a, prin scrisori francate, adresate catre espeditor'a. Pretiulu prenumeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumtate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumtate de anu 4. fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. sirulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2. cr. s. pentru a trei'a repetire cu 3 1/2. cr. v. fa

Invitare de prenumeratiune

la

„Telegraful Romanu”

pe triluniulu Aprile, Maiu si Juniu c. v. 1864.

Abonamentulu pentru Sabiu — 1 f. 75 xr.

Pentru Transilvania si monarchia austriaca — 2 f. —

Pentru Romania si tieri esterne — 3 f. —

De sine se 'ntielege, ca abonamente se priimescu si pe 1/2, precum si pe 3/4 de anu.

Redactiunea si Editor'a.

Program'a

pentru Sinodulu conchiamatula Sabiu pe 22. Martiu 1864.

1. Dumineca in 22. Martiu Liturgi'a cu chiamarea Santulu Duchu se va incepe la 9. oare.

2. Dumineca in 22. Martiu se voru aduna Membrii Sinodulu la 1/2 12. oare inainte de amedi in Biserica Schimbarei la fatia a Domnului, candu apoi la 12. ore va urma deschiderea Sinodulu prin o cuventare arhierasca, dupa aceea alegerea Secretarilor Sinodali; verificarea membrilor sinodulu si constituirea lui; in catu tempulu va ierta, consultare asup'a modulul pertractarei proiectulu de organisatia, si inceputulu raportelor arhieresci;

3. Luni in 23. Martiu continuarea raportelor arhieresci, si Raportulu Epitropiei diecesane, si alu Fundatiei Franciscu-Iosifiane, precum si presentarea Proiectulu de organisatia trebilor bisericesci, scolari si fundationali, si dupa imprejurari inceperea pertractarei aceluasi proiectu;

4. Marti in 24. Martiu continuarea pertractarei proiectulu de organisatia;

5. Miercuri in 25. Martiu Liturgi'a la 8. oare dimineti'a, ear la 11. oare Siedinti'a Sinodale cu mai departe pertractarea proiectulu de organisatia;

6. Pentru urmatoarele zile Sinodulu insusi va defige ordinea obiectelor.

Membrii Sinodali suntu postiti a pred'a Presidiulu inca in 21. Martiu harthiele loru de invitatia, si Plenipotentiele loru.

Sabiu in 16 Martiu. O parte mare a coloneloru numerulu nostru de astadi o umplu dorintie pentru Sinodulu diecesanu, intr'alu carui ajunu ne aflamu. Le comunicamu cu atat'a mai vertosu, caci ni se paru espressiuni credinciose ale dorintelor si aspiratiunilor fiilor bisericei nostre. Caus'a Mitropoliei va fi fara 'ndoiela obiectu de desbatere in Sinodu; dar clerulu de josu ascepta cu totu dreptulu, ce se va face vreunu pasu si pentru imbunatirea starei preotimei parochiale preste totu. Sarcinele cresc, trebuintele se immultiescu, cerintele dela preoti devinu din ce in ce mai grele; numai isvorele loru de subsistintia remanu desecate. Grati'a Monarchulu a luat si aici iniciativ'a, acordandu cele 24,000 fl.; imp'eriulu a urmatu acestu esemplu si la staruintele maimarilor nostri bisericesci au acordatu si elu alte 25,000 fl. pe anu pentru imbunatirea lefei episcopesci si pentru organisarea Consistoriulu si a Institutulu diecesanu; aru fi tempulu, ca si tier'a in specialu sa faca ceva pentru acesta preotime incarcatu de sarcini si de responsabilitati, dar n'ntrebata pe subsistintia sea.

Aru trece preste competintia nostra, a esi in publicu acumu, in ajunulu Sinodulu, cu proiecte pentru realizarea acestei dorintie generale a preotimei; dar nu potemu a nu ne esprime de nou intim'a dorintia, ca Sinodulu sa nu lase neatinsu acestu obiectu, ce taia atatu de afundu in presintele si venitorulu vietiei nostre bisericesci. —

Sabiu in 16 Martiu. (Alegeri sinodale. Dlu Alduleanu.) In cetatea Sabiulu se alese ablegatu sinodalu d. Ioann Brote. — In Protopopiatulu Sabiulu II. se alesera dintre Preoti: P. Sav'a Popoviciu Barcianu din Rasinari, si dintre mireni: d. Bucuru Cioranu totu de acolo; in Protopopiatulu Mercurei din Preotime: P. Georgiu Reulu din Ludosiu, din mirenime d. Georgiu Macelariu din Mercurea. — In Prot. Sighisioarei se alesera dintre Preoti P. Sofr. Brandusiu din Apoldu, dintre mireni d. Ioann Ciceiu, inv. I. in Sighisioara. — In Prot. Tarnavei de susu se alesera din preoti P. Zach. Crisanu Parochu in Siordu, si dintre mireni d. Jude proc. Ioann Pinciu. — Alte alegeri inca nu ne suntu conosciute. — Avemu placut'a datorintia de a comunica suppletorie cititorilor nostri, ca d. I. Alduleanu, Consiliaru gubernialu si Vicepresiedinte dietalu, e denumitu Vicepresiedinte alu Tablei regesci din Osiorheiu.

Brasiovu 10 Martiu 1864. Cetiramu cu bucuria, ca Sinodulu ca suprem'a iurisdictione bisericesca, se conchiamara pe 22 Martiu a. c. si inca nu in urm'a multeloru strigate inzadaru, ca pe airea, ci de sine. Forte bine! Cetiramu ca problem'a acestui Sinodu este: organisarea trebilor bisericesci, scolare, fundatiunale, si raportulu P. L. Scaunu Episcopescu in caus'a restaurarei Mitropoliei. Ai pote dice, ca sub problem'a acest'a in generalu se cuprindu tote din cele ce are lipsa biserica nostra. In specialu insa cetiramu, ca aru fi proiectele sub teasculu tipografiei, cari se voru impart membriloru.

Noi nu scimu mai in detailu, ce voru fi cuprindendu acele proiecte, de aceea inainte de deschiderea Sinodulu ni se va ierta, deca dicemu ceva in privintia acestor'a.

I. De treb'a bisericesca se tine si dotarea Preotimei, caci a pune preotimea la renduila, fara a se pote tine materialicesce, credu ca aru fi fara temeiu, pentru ca nu se va pote tine de renduila ei.

Nu voimu sa dicemu, ca Sinodulu sa imparta salare sirmanei nostre Preotimi, caci n'are de unde, ci esprimemu numai intim'a nostra dorintia, ca Sinodulu sa nu uite si sa nu treca cu vederea preste cele intemperate in pamentulu regescu cu salarisarea Preotimei. Dicemu acest'a, pentru ca scimu, ca multe plangeri de acestu felu s'au inaintatu la scaunulu Episcopescu. Dicemu, ca acea „salarisare“ a fostu o batjocura, si o repetimu, si credemu ca ne va da dreptu ori cine, candu va audi, ca d. e. la Brasiovu, la orasiulu celu bogatu asiá numitu sasescu, unde Romanii balantieza cu Sasiu, nu s'a datu inca nemic'a Preotimei in urm'a hotaririi Inclitei Universitati de acumu trei ani. Nemic'a; pentru ca deca sau 'mbiatu 15. holde d-lui Popasu seu Bisericei St. Nicolaie, noi o luamu de batjocura, pentruca 9. Preoti din Brasiovu, cari pastorescu preste 10 mii de suflete, cu atat'a se dotaza? Si deaca ceialalti nu se voru fi socotitu, ei numai cei 3 dela sf. Nicolaie, cari pastorescu peste 4 mii de suflete, nu e destula batjocura? — Ce se intempla cu aceialalti, ni sau spusu, ca ei suntu socotiti de Popsiori (Capelani), si nu capeta nemic'a. Totu asiá celui dela Derste si dela stupini.

In urm'a unei asemenea tractari cu hotarirea Incl. Universitati, in urm'a unei impartiri ca de pomana Preotimei de prin Comunele Sasesci cu cate unu sghiabu de locu sterpu, Preotimea totoru trele Tracturi Protopopesci de aici au inaintatu o petitune la Incl. Magistratu cu acea rogare: ca sa binevoiesca a ne spune, facu Dloru pamana cu Preotimea romana, seu esecuteza hotarirea Incl. Universitati? Ca la casulu d'antaiu nu priimimu nemic'a, ear intr'alu doilea casu nu corospunde fapt'a Dloru acelei hotariri. Acea harthia, care avu de scopu ca sa incepemu lucrulu asiá, pentru ca sa potemu apela pana unde ne va multiam, e inaintata din Augustu a. tr.

și încă n'au esit nîcî alba nîcî neagra. Audîm, ca—și ridu de ea, și ne voru aretă cotulu.

Acum deca pe aici la Brasiovu se plînge preotîmea, atunci de buna sîma în totu loculu se va vaiera; deca pe aici se urmîza astfelu cu hotarîrile mai innalte, de siguru ca prin alte locuri din pamentulu regescu Preotîmea n'au capețatu mai nîmic'a, sîu celu multu cîte unu stiucu sterpu batutu de Ddieu. Apoi cu o asemenea potere de vîctia sa o organizezi, și sa-i puni îndetoriri preste îndetoriri? Ce va fi facendu Preotîmea din Comitate? De siguru, ca aceea postesce și în dî de dulce. Ordinaciuni de pe la Incl. Universitate, de pe la In. Guvernu și din tôte părțile, tôte cu îndetoriri și servitîe amenintatîre sub respundere curgu pe tóta dîu'a; sa dîmu tabele la luna despre morti, sa raporțîmu despre Militari etc. etc., dar în nîcî un'a nu se intrîba macar, cu ce traiescu Preotii?!

Cu acestea nu voimu alt'a de cîtu cî sa tragemu atenținea Sinodului asupr'a acestui obiectu importantu, cî sa nu-lu trîca cu vederea; cîci starea Preotîmei e de vaieratu, și salarisarea ei nu mai e de amanatu. Sa chiamîmu cu tóta veneratîunea atenținea Sinodului la aceea, ca Preotîmea au înaintatu multe gravamine asupr'a executîrei, ce se facu cu hotarîrea I. universitatî; sa spunemu, ca alocurea sbîra de saracia și e data prada lipsei chiaru de trebuintele vietiei.

De aceea pre lînga alte noi acceptîmu dela Sinodu, sa hotarîsca unu proiectu, prin care sa se faca cele de lipsa în privintîa acelei neaperte necesitatî. Sinodulu pôte face ce—va cîci membri lui sîntu membri alesi ai poporului. Dreptu aceea deca nu vede mijlocu de ammeliorare pe alta cale, atunci totu va potî ammeliora starea Preotîmei pe acelu drumu, candu s'aru proiecta și hotari: Cî fia care comuna, carea are salarisati pastorii de vite, sa salariseze cu unu fiesu și pre Preotulu. Acîs'ta cu atîtu mai neapertu, cu cîtu ca servitîulu și progresulu ce se ascîpta a se implinî de cîtra Preotu, e fôrte importantu. Dupa o asemenea mesura s'aru potî apoi determinî calificatîunea membrului, care s'aru sîntî întru Preotu.

II. La trebile scolare pre lînga senatu scolaru etc. etc., care sîntu generale, nu scîmu, va venî înainte ca Preotii sîntu (Suntu, ori aru fi sa fia? Red.) în totu loculu și Catecheti; cîci fîra catechisatiune scîmu ca n'are fundamentu invetiatur'a. Asiâ dar precîta detoria respundîtîre aru avî Preotulu și aici, va fi cugetandu ore cineva și la vr'o meliorare a servitîului lui? Ori se va fi dicendu: De s'aru potî meliora macar lefșîr'a dascaliloru cî de Dîmneajuta, necumu si a catechetiloru. Se va fi dicendu, și o dicemu și noi, ca multe—su necasrile poporului nostru celui îmbrancitu de dîri; cumu sa—lu faci cî sa mai dea? La aceste dîse trebuie sa luîmu ce e mai importantu și sa—lu capacitîmu, ca ori cumu aru face sa nu neglige acîs'ta; sa—i aretîmu averea comunala, veniturile comune, care pe ici pe colea se facu mere—pere și cu d'ande asemenea sa se faca.—Puna și dela dînsulu o grosîtia unde pune mîi'a, acum pentru invetiaturu, cîci dela harnicî'a unui asemenea urmîza pre lenga desceptare și cultura și îmbunatîțirea stîrei loru materiale; credemu ca se voru face și asemenea reprezentatiuni de cîtra Sinodu, dar pîna atunci sa nu stîmu cu gur'a cascata.

III. Fundatiuni! La acestea pelînga cele infîntiate ni se va iertî sa dicemu ceva despre cele ce aru trebuî sa se infîntieze. Scîmu ca se cuprîndu într'acestea și acelea, ce le numera „Gaz. Transsilvaniei“ Nrîi 97 și 98 a. tr. cari ni se paru ca sîntu sub administratîunea Guvernelu; scîmu ca mai esista unele intemeiate de nemuritoriulu nostru Archiereu Andreiu Br. de Siagun'a; scîmu ca între acestea e inceputa și un'a pentru ajutorarea Preoteselor veduvite. Dîmne, Dîmne! cîndu gandescu Preotii la acîsta stare,— credemu ca pre fia—care—lu apuca fiori, pentru ca morîndu elu, Preotîs'a cu ce va trai? cu ce se va sustîne famili'a? cu ce voru cresce fîii loru? Accentuîmu dara, ca aru fi pre necesariu, cî acîsta fundatiune sa se inlesnîsca a cresce mai iute, cî sa se pîta ajutat unele dintr'ens'a. Nu mai pucînu se spaimenteza Preotii nostri, candu cugeta la vr'o nepotîntia, la batrenetie, ore cu ce sa se sustîna ei atunci? Cu ce sa—si hranîsca famili'a? Vedemu cu ce, cîci unii din Preotii nostri de adi din cei bețrîni cersiescu. Dreptu acîs'ta aru fi mare necesitate pentru infîntierea unei fundatiuni de pensiuni. Dupa fundatiunea proiectata la Brasiovu *) nu s'aru potî luâ esemplu, cî sa se infîntieze un'a pentru intrîg'a diecesa? Nu s'aru potî latî aceea? Ne rogîmu sa cugete cei apli. În fine sîntu multe, asupr'a cîror'a credemu ca n'amu cugetatu noi mai antîiu, ci se voru fi și preparatu

*) Nu ne aducemu amînte, sa se fia publicatu unde—va, cî s'o cunîscemu cu totii. Red.)

barbatii nostri, spre a le proiecta meliorarea. Decîtu cu tôte acestea amu disu și noi; cîci copilulu vede pe mum'a sea, și scie ca are și pîte sa—i dea, in sa totu plînge pîna atunci, pîna—i astupa gur'a. — B.

Bradu 12/24 Martiu 1864.

Subscrisulu mi—amu tînutu de sînta datorîntia, a face unu servitîu onorabilei Redactîuni a „Tel. Rom.“ impatasîndu—i cu multa bucuria urmatîrele:

Esamenele semestrale, tînutu cu elevii tinerului nostru institutu, respective ai scîlei normale de aici, au duratu Luni și Marti—in 9 și 10 Martiu st. v. în tipulu și ordinea urmatîre:

Luni în 9 Martiu nainte de ameadî, dupa invocarea Dughului sîntu se esaminara elevii clasei a IV. — ear' dupa ameadî—elevii cl. a III.; Marti nainte de ameadî—cei din cl. I. și despartimentulu alu II., care se fini pela 1¹/₂ ore dupa ameadî cu cantîrile servitîului dîiescu multu patrundîtîre, și altele natîonale intonate de elevii totoror classelor dedata. Esaminarea decurse în presintî'a D—lui Protopopu—Presiedinte I. Basi'a, ear' din partea inclitului comitatu luara parte: D. Dr. Hodosiu antîiulu V. Comite, insotîtu de alti trei amplotiati comitatensi, precumu și în presintî'a multor st. dd. și parintî din locu și dimpregiuru.

Respunsurile eleviloru din tôte clasele, amesuratu timpulu celui scurtu, sub care au decursu studiarea, au fostu preste acceptare indetultîre, — despre ceea ce însu—si on. domnu V. Comite Dr. Hodosiu sau dechiaratu inaintea auditoriloru, — adresandu—se cîtra elevi cu o cuventare scurta, sfatuîndu—i parintescî și animandu—i la studiare, promitîndu—le premiarea totoror'a celor ce se voru distînge cu finea anului scolaru. — Asemenea multiami și d—loru Invetiaturi respectivi pentru multele ostenele, ce le au dovedilu prin rezultatu doritu.

Ios. Korhaniu. m. p.

Notariu opidului Bradu, cî auditoriu.

De pe Hartibaciu. Prea onorate domnule Redactoru! Ne rogîmu a dî putîntelu locu în colînele stimatulu D—Vîstre jurnalulu pentru urmatîrele. — Dumineca în 8 Martiu s'a hotarîtu dîu'a pentru alegerea reprezentantiloru comunali, cari voru sa alîga unu Deputatu la scaunulu Protopopescu alu Cîncului—mare în 16. ale e. pentru Sinodulu Bisericei nîstre orientale din Transsilvanî'a, conchiamatu pe 22. Martiu la Sabîiu. Acîsta dî consfîntita nadejdei și dorîntieloru însufletî pre totu Romînul; sunetulu clopotelor vedestescu de dimineatia inceputulu unui periodu, sperîmu, mai fericîtu. Cantîrile religiîse pastrate prin secolî saluta antîi'a ôra, în care sa lasa Romînul în libera voia, a dice unu cuventu la pertractarea organisarei trebiloru bisericesci, scolare și fundatiunale. Poporulu alearga cu gramad'a la Biserica, cî sa se rîge lui Ddieu pentru Imperatulu, tîta curtea și suditii lui, pentru îndelungat'a vîctia a prea veneratulu seu Archipastoriu. Toti—si pironescu cantatur'a asupr'a sortii, ce o gatesce organisarea. Fia carele—si inchipuesce planurile și face proiecte. La acestea mai vine și acea întrebare: candu vomu potî fi asiâ norocosi de a ne vedî și caus'a cea dreapta a mitropoliei realizata? Ca noi avemu temeuri istorice, precumu Ierararchî'a Transsilvana sau ocarmuitu ne—întreruptu dela anulu 1479. pîna la a. 1700. de mitropoliti canonici; ca alu II. Soboru Ecum. în intelesulu canonulu 6. alu Soborulu Ecum. I., și alu 3. Soboru Ecum. din Efesu Can. 8., și Canînele Apostolesci 34,35.; acestea sîntu nîsce Planete, care pîta întru sine corîna mitropoliei nîstre. Acestea sîntu monumente, pre care molîile, și rugîna nu le strica, nîcî furii lasapa, și le fura, — prin acestea cî o lumina, de—si pusa sub obrocu, prin crepaturi și margini transpare lumin'a, de carea s'au lipsitu ortodoxii romîni din provinciile austriace preste unu seculu și jumetate.

Acceptandu cu încordare efeptuirea organisarei, ce ne sta innainte, sperîmu, ca dupa multu putînu dorîntiele nîstre voru trebuî sa se realizeze și în privintîa mitropoliei spre asigurarea vietiei bisericesci, și odichnirea fiiloru ei. — Pelînga care amu onîre etc. Unu Preotusatescu.

Pest'a în 22 Martiu 1864.

⊙ Cetitorii acestui dîuaru voru fi insciintati pîna acum'a despre arestîrile cele numerîse, ce se întemplara în Capital'a Ungariei în 16, 17 și 18. Martiu.

La inceputu, candu se respandise fîim'a acîs'ta prin Pest'a, nu voiramu a dî nîcî credîmentu, nîcî ceva ponderositate mai mare acestei arestîri, din cauza ca de acestea se întempla adeseori în cetîțtile mai însemnate, mai alesu din punctu de vedere politîalu.

Astadi in sa, candu între cei arestati vedemu numele cele mai însemnate ale barbatiloru din Ungari'a, cari au avutu și

au și acum'a rola însemnata în cauzele politice ale patriei noastre, nu putem fi indiferenți față cu evenimentele acestea.

Caus'a adevărată a arestărilor nu se știe încă, aceea însă se știe de comună, că până acum'a vre-o 70 înși sunt în prinsoră. Versiunile despre cauzele arestărilor sunt foarte multe și diferite, din toate însă putem extrage aceea, ce se vestese în fia-care versiune, cumca poliț'a astădată a descoperit semntiele unei rescolări revoluționare, ce prinseseră déjà radecine, și se apropiasero de o dezvoltare adevărată. Poliț'a, precum se dăce, aru fi descoperit mai multe scripte, date autentice, cari toate consuna întru aceea, că preparările la o rescolă curgu de mai multu timp, că corifeii acestei rescolă sunt în legatură cu mai mulți barbati revoltanti din strainetate, că primira dela ei ajutoriu în arme și în bani.— Întru adevăru arme, scripte revoluționare și proclamări s'au și gasitu la mai mulți, însă nu s'au gasitu încă cele 26,000 de arme, ce sunt ascunse în Bud'a— Pest'a, cu scopu de a le întrebunția la timpul seu.

Între cei prinși se afla mai mulți magnati, precum și din class'a de medilocu, și se dăce, că gl'ot'a din 16 Martiu a. c.,— ce se adunase pe stradele Pestei, și între strigări „sa traiască Kossuth, sa traiască Garibaldi, Mazzini“ etc. făcuse însemnate, aru fi fostu semnulu la rescol'a preparată de cei ce sunt astadi în prinsoră.

Lumea firesce astadi e foarte curioasă de a ști legaturile celor caduți în prinsoră cu strainii, și apoi face combinări între cele întemplate și între cele neîntemplate cu succesu demnu numai de unu caracteru immoral și dejositu, care nu vede, nu cunoscce nimic'a santu!

Unu diuariu latitu și alt-cum cu fumu mare din Vienn'a a și luat asup'r'a sea sarcin'a poliției, și face denunciarea neobrasnică, că ajutoriulu votatu în Camer'a Bucuresciloru pentru lipsitiu din Banatu nu e altceva, decâtu unu ajutoriu spre eruperea revoluțiunei preparate în Ungari'a!— Celu-ce știe cătu au votatu guvernulu austriacu, cătu au adunatu și conferitu ómenii privati pentru ajutorarea acestoru nefericiti din Ungari'a și Banatu, și celu-ce știe și vede scenele cele sfâșietóre de inimă de prin locurile lovite de secet'a anului trecut: acel'a, deca mai are semtiu omenescu, nu va necunoscce marinositatea Romaniei, ci numai unu caracteru dejositu, unu omu fără credințã creștinăscă, că denunciatorulu din Vienn'a, e capace a face asemenea scorniture. Romani'a aru fi bucur'osa, deca aru poté scapá însă-si de impilatorii poporulu român, precum și de intrigele balauriloru celor neadormiti, ce se nutrescu pe pământulu ei, necum sa dea ajutoriu spre periclitarea unui guvernulu strainu, de unde ea n'aru trage nici unu folosu! Guvernulu Austriei însă din scrutările și documintele scóse dela cei ce sunt astadi în prinsoră se va convinge din destulu, că n'are nici o temere de Romani'a, carea însă-si abiá poté încungiurá eruperea comploteloru tiesute spre nimicirea ei!

Bucovin'a. O corespondințã a „Concordiei“ dto Cernautiu 14 Martiu ne comunica în totu cuprinsulu ei interpellatiunea, ce o făcure în ședințã V. din 12. Martiu dd. Iliuti, Isacesculu, Turechi, Carcea, Fosca, Alt, Bendell'a, Javorschi, Petroviciu, Miculiciu, Fechner, Ioanoviciu, Alecu Popoviciu și Georgiu de Flondoru— ni se pare preste jumateea membriloru dietali— cătrã șiefulu țierei, în carea dupăce arata trebuințã imperativă de a cunoscce și amplotiati Bucovinei limb'a poporulu, că și amplotiati totoruru celorlalte țieri din monarchia, încheia asiá:

Deci ne permitem întrebarea: Ori de are vointia înaltulu guvernulu, a orandui cele trebuințioșe, că acei amplotiati, ce nu cunoscũ limbele țierei, și cari sunt instalati pentru țiera, sa înveție limbile țierei într'unu terminu fiesu neprelungiveru, și ca nime sa nu se instaleze, care nu are deplina cunoscințã a limbiloru țierei.— Subsemnati: Iliuti, Issacescu, Turecki, Carcea, Fosca, Alt, Bendell'a, Javorschi, Petroviciu, Miculiciu, Fechner, Janoviciu, Alecu Popoviciu și George de Flondoru.“

Salutãmu cu bucuria acestu faptu că pre naintevestitorulu unei epoce mai fericite pentru Bucovin'a, că pre unu caracteru de desceptare din letargia a spiritulu romanescu.—

Vestea comunicată și de noi în numărulu 21., că adica poporulu s'a deslegatu de lucrulu de claca în favorea preoțiloru, va produce în țiera mare bucuria, dice „Bucovin'a“, cu atât'a mai vertosu, cări eliberarea acest'a s'a facutu de totu și fără de a se cere dela poporu vreo despăgubire în bani ori alte celea. Greutatea acestei dări de pamentu o va portá de aci încolo fondulu religunariu alu Bucovinei. (Fói'a semioficiosa privesce aceste prestațiuni că o dare de pamentu; vomu vedé, ce va decide diet'a noastră în privințã „capetiloru“ din Secuime.)

Varietăți și noutăți de di.

(Distincțiuni și denumiri.) Mai. Sea Imperatulu a daruitu presiedintelui judecatoriei urbariale, Ioann Mezei la transpunerea lui în pensiu, titulu de Consiliaru de Curte, pre Secretarulu aulicu onorariu Müller de Milborn la denumitu Secretaru actualu, pre d. Gustavu Meister Consiliaru la tribunalulu apelatoriu din Sabiu, și pre d. Carolu Toppler Assessoru de class'a a două la Tabl'a regesca transsilvana,— ambii extra statum.—

(Sacrificare de viață pentru alții.) Unu medicu din Engliter'a puse nu de multu unu premiu de 2000 puncti sterling (camu 20,000 f. v. a.) pentru acel'a, care pentru o esperimentare medicinală va suferi a se ncuia pe 2 septemâni într'unu spatiu fără aer. Iosifu Kubinyi din Margila (Ungari'a) declara prin diuarie, că elu e gat'a a se sacrificá pre sine spre acestu esperimentu, ear banii castigati a-i dá pe sém'a celoru bantuiti de fómete.—

(Esundări.) Orasiulu Sheffield în Engliter'a a patimitu de curendu o esundare infricosiata prin rumperea gaturiloru riului Donu. Stradele din Sheffield mai multe dile au statu subt apa, multe case cu toti locuitorii au devenitu prada infricosiatulu elementu. Asemenea sciri de esundări vinu și din Portugali'a, unde de 30 ani nu s'au mai pomunitu astfelu de potopuri, că acumu.—

Congressulu serbescu, după o corespondințã a lui „Hon“ din Belgradu, se va aduná cătu de curendu. Problemele lui voru fi: alegerea Patriarchulu, precum și organizarea trebiloru bisericesci și școlare. Că Comissaru regescu va funcționá la Congressu generalulu Filippovich.—

Lui Garibaldi se pregatesce în Engliter'a o priimire stralucita. Celateea Londr'a i tramite înainte unu vaporu propriu, corporatiunile mesteriloru și ale lucratoriloru lu voru întemina la debarcare cu stégurile lor, și lordulu maior (maimarele) i va predá diplom'a de cetatianu onorariu alu Londrei:— o onóre, de carea puțini mortori au parte.—

Principatele române unite.

Despre Klapka ect. ne aduc e „Romanulu“ următoarele:

Suntu diece dile, de cându s'a respanditu în Bucuresci șcirea, că generarii Klapka și Turr aru fi sositu la Galati și vinu la Bucuresci. După informările nostre, această șcire eșita dela unele din consulatele din Bucuresci. Missiunea pressei fiindu de a dá pe fatia adevărule, și aci mai fiindu încă d'a doveđi, că pământulu românescu este liberu și ca ori ce óșpe aru veni, chame-lu principele Sapiaha, scapatu din închisorile Austriei, chame-lu Klapka séu Turr, contr'a caror'a nimenea n'are nici unu dreptu a protestá, potu veni pe pământulu Romaniei, și fără că poporulu român sa tainuiesca venirea lor, fiindu că numai cei fricosi, cei misiei și cei cari cugeta acte ilegale s'ascundu; astfelu dar deteramu publicității acea șcire, suptu cuvenit'a reserva. Astadi făcemu din noucunoscutu, că sciri telegrafice ne spunu, că acești bravi generari sunt, unulu la Turino, și celalaltu (Klapka) la Genev'a, și prin urmare toate acele sciri au fostu spaim'a ce au cei slabi de umbr'a lor.

La cari Bucimulu reflecta în urmatoriulu și bine nimeritululu modu:

Amu voi sa șcim, din ce punctu de privire diuariulu Românulu, organulu coalitiunei monstruose formata contr'a tronulu Romaniei-Unite, anuntia cu atât'a emfazu și atât'a fericire venirea generaliloru unguri Turr și Klapka în Romani'a? Că sa tradea poliției austriace pe acești bravi și devotati patriei lor, séu că sa indemne pe Români și pe guvernulu român sa între în relațiuni cu acești generali unguri? Deca aru fi casulu antâiu, aru fi negresitu o infamie; deca însă aru fi casulu alu doilea, este cea mai mare imprudințã. Pământulu Romaniei, că pamentu classicu de ospitalitate tutoru natiunalitățiloru, cari aspira la liberarea lor, a priimitu totu d'aun'a și pe generalii unguri, că și pe generalii poloni, cându acești'a au pazitu cuvințiele cătrã unu Statu organizatu, și n'au pusu în periculu interesele nostre natiunali; și nici o data Români n'au facutu poliț'a sugrumatoriloru de natiuni. Aru trebui sa șcie însă organulu strainiloru și alu coalitiunei monstruose, că unu Statu organizatu, unu guvernulu regulatu și legitimu alu unui astfelu de Statu, nu se poté întielege de cătu numai cu guverne regulate și legitime ale Statelor organizate. Acest'a că principiu de dreptu alu gintiloru. Că simpatia, că interese de natiunalitate, și că afectiuni de anima, întrebãmu pe diuariulu numitu Românulu: are elu științie positive, cumu ca generalii unguri,— deca acest'a aru fi, — sa se întielega cu Români din Ro-

mani'a libera, cari traiescu cu vietii'a nationala in Statulu loru propriu, — s'au intielesu mai antaiu cu Romani de sub Austri'a, cu Romani, cu cari au fostu in resbelu Ungurii in 48 si 49 si cu cari suntu in conflictu si pana astadi? Este incredentiatu diuariulu R o m a n u l u, ca Ungurii sau convinsu despre drepturile si dreptatile a cinci millione de Romani?

Dorimu intielegerea, pacea si bun'a petrecere a Unguriloru cu Romani, in sa nu ne vomu rosti nici pro nici contr'a, in ori-care miscare ungeresca, fara ca mai antaiu sa avemu o sciintia, oficiosa macaru, ca Ungurii suntu bine intielesi cu cele cinci (? Red.) millione de Romani de sub Austri'a. Cunoscemu simtiemintele reali ale braviloru generali patrioti unguri Turr si Klapka; pana candu in sa aceste nobile si patriotice simtiminte ale acestoru doi generali nu se voru traduce printr'o manifestare oficiala a majoritatii capiloru unguri, atatu a celoru din essiliu catu si a celoru din Ungari'a, noi nu potemu privi altfelu simtiemintele acestoru doi generali de catu ca idee propria, particularia ale Domnialoru, idee cari le facu onore si pe cari noi le imbratissiamu cu fericire.

Acestea credemu noi in privintii'a relatiuniloru si simpatieloru dintre poporulu romanu si poporulu unguru. Revenimu in sa la ceea ce priveste guvernulu, si repetimu: ca guvernulu unui statu constituitu nu pote intra in relatiuni decatu numai cu State constituite."

In siedintii'a de astadi (din 7 Mart.) a Adunarei s'a urmatu desbaterea legi comuneloru. Atatu asera catu si astadi cestiunea, deca se voru accorda si Israelitloru drepturi comunale, a provocatu lungi desbateri si de doue ori cele mai elocinte (?Red.) au fostu a le dlui Costa-Foru, care a sustienutu, din tote punturile de privire, a s'acorda drepturi Israelitloru pamenteni. Sa fimu in sa drepti si catra cei cari combateau si sa marturisimu, ca nimenia n'au combatutu pe israeliti din punctulu de vedere alu religiunei, ci numai ca o plaga, ce este in unele parti ale Moldaviei. D. Primu Ministru, care constata acea plaga, a disu in sa, ca sa se lumineze Israelitii, sa fia ca Israeliti romani, ceea ce suntu Israelitii germani, poloni, unguri, sa bata anim'a loru la ori ce fapta nationale, sa se manifeste, si atunci voru lua tote drepturile. In sfersitu dupa o lunga desbateri s'a admisu unu amendamentu propusu de d. C. A. Rosetti si adoptatu de comisiunea Adunarei si Ministeriu, daru care fusese combatutu de 39 de deputati contr'a a 42. Acestu amendamentu dice, ca pana la o noua legiuire se aiba drepturile comunale Israelitii pamenteni, cari voru fi dobanditu in armata gradulu de suptu-officier; acei cari voru invetiá in scolele din Romani'a; acei cari voru ave diplome din straintate de licentiate si doctorate de ori ce sciintie, si acei cari voru avea o industria, unde sa se ntrebuatieze 50 de lucratori.

Prospectu politicu.

Renumit'a conferintia in caus'a dano-germana in sa totu face rotund'a prin diuarele cele mari. De astadata pedec'a definitivei realisari a acestei conferintie nu mai e Dani'a, ci Franci'a, carea nu vrea a participa, pana candu federatiunea germana nu va fi chiamata ca atare la conferintia, si atunci in sa numai la casu candu Conferintii'a va dechiará protocolulu din Londonu dela 1852, capabilu de o revisiune. Asia dara, de si acea conferintia e acceptata de Dani'a si ore cate poteri mari, totusi afla pedeci destule spre a o pote dechiará de realisabila. Ba chiaru si cabinetulu danesu se esprima pe langa tota acceptarea nefavoritoriu conferintiei, restringendu-o la stipulatiunile din 1851 si 1852 si dicendu, ca in altu modu regele Daniei aru pote veni in perplezitatea de a nu-si pote forma unu ministeriu. Federatiunea germana, din motivulu ei propriu ori inspirata de cineva, nu mai vrea sa recunosca protocolulu numitu de bas'a conferintiei. Forte nimeritu a fostu dara titulu unu articulu a lui M. S; care tracteaza despre conferintii'a acest'a, asiá de aprupe si totusi asiá departe" (oly közel s mégis oly távol.)

Press'a de Vienn'a scie, ca cabinetele din Vienn'a si Berlinu aru fi promisu mai multoru state federatiunale ajutoriu militariu, la casu candu ele nu aru fi in stare sa innadusiésca revolutiunea, si ca Hessen si Hanover'a aru fi priimitu cu multiamita propunerile acestea. Se vede dar, dice insasi Press'a, ca cele doue poteri mari germane nu au de a constringe numa pe Dani'a, ci si pasiunile aprinse in Germani'a. Pe langa tote afirmarile diuarielor nemtiesci, ca calatori'a ducelui de Coburg—Gotha au fostu fara de resultatu, ceva resultatu totu transpare.

Conflictetele acestea, ce se nascu din conferintii'a de atatea ori numita, voru face o nepossibila, si in fine voru aduce pote si alte lucruri neprevedute. Diuarele franceze povestescu continuu de o schimbare de ministrii in Angli'a. Schimba-

rea acest'a nimenui nu i-aru fi asiá binevenita, ca tocm'a lui Napoleon III., pentruca mai alesu candu fiitorulu ministeriu va fi din partid'a Toryloru (a partidei aristocratice) atunci politic'a austro-prussa nu aru mai afla aparatori caldi in cabinetulu londonezu si pote ca acestii'a aru recunosce state confederate din Americ'a, prin acest'a Angli'a s'aru obligá dincolo de Atlantic'a si Napoleon apoi aru avea mana libera in Europ'a.

Despre Garibaldi ni se spune, ca calatoresece la Angli'a unde se facu pregatiri mari pentru primirea lui. Se mai vorbesce, ca in onorea acestui erou se va serba unu banchetu in palatulu de cristal. — Klapka se afla in Genev'a si Turr in Paris, asiá dara forte departe de Galati. Cu tote acestea scirile despre adunari revolutiunarie in Romani'a curgu inca mereu. Ca ele suntu numai scornituri, potu cetitorii nostrii se vada din cele reproduse de noi sub rubric'a: Principatele romane unite.

Regimulu nationalu polonu eara incepe a areta semne de vietia. Mai candu si-au aretatu desplacerea sea fatia cu mesurele luate din partea Austriei in Galiti'a, prin o prochiama-tiune catra Europ'a. Regimulu nationalu polonu nu nega nici acum tendintii'a rescularei de a restitui Poloni'a dupa marginile ce le avu la 1772, dara dice, ca n'au avutu de cugetu nici candu, ca partea, carea se afla sub Austri'a, sa o recastige prin poterea armeloru Polonii spera tocm'a, ca evenemintele europene voru aduce lucrulu la atat'a, incatu Galiti'a de sine sa recada in manile Poloniei celei mari. Mai incolo in-cusa pe regimulu austriacu, ca de si au simulatu o politica comuna cu poteri apusene, in ascunsu au impededatu revolutiunea. Acum au luat masca josu si au publicatu starea de asediu in Galiti'a, carea in fapta esista de multu.

Despre cealalte fantasme de revolutiuni ale Cor. Gen. si ale altoru diuare din Vienn'a si Herm. Ztg. etc. din Sabiiu, fiindca nu le credemu, nu mai perdemu tempulu.

Mai nou.

Regele din Dani'a impreuna cu ministrulu de resbelu a fostu in Alsen si la Düppel, spre a inspectuna armata. — In siedintii'a dietei federative germane din 14/26 Martiu se celi invitarea Engliterei la conferintii'a, ce se va tine la Londr'a in 4 Aprile. — O naia franceza de resbelu armata cu 28 tunuri si cu 430 feciori, a sositu la Triestu, pentru de a nsofi pre Imperatulu si Imperates'a din Mexico la Vera-Cruz.

MULTIAMITA PUBLICA.

Prin d. Cancelistu la Tribunalulu comit. din Dev'a I. I. Olariu s'au substernutu subscrisului Comitetu 35 f. v. a. colectati pentru juristii Comitatului Hunedorei dela mai multi nobili domni contribuitori, si anume dela d. Fr. Br. de Nopcea, Comite supremu 4 f. (cu promisiune de 2 f. pe luna), d. Prot. I. Papiu 4 f., d. G. Nicorescu 3 f., d. Ios. Veliczka 5 f., d. I. Moldovanu 3 f., Dom. Iordanu 2 f., I. Bauer 1 f., d. G. Csáklány 5 f., d. P. Dragiciu 2 f., d. I. Hentes 4 f., d. Franc. Csonka 1 f., d. Il. Olariu 1 f., — pentru cari nobililoru domni ajutatori aduce multiamita publica

Sabiiu in 7 Martiu 1864.

Comitetulu pentru ajutorirea Juristiloru.

Pretiuurile de piatia

din Sabiiu, Martiu in 17/29 Martiu 1864.

	fl.	xr.
Gráulu de frunte, galét'a nemt. (Metzen) *)	3	60
„ de midilocu „	3	33
„ de cода „	3	7
Seear'a galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	93
„ de midilocu „	1	87
„ de cода „	1	80
Ovesulu de frunte, gal. nemt. (Metzen) *)	1	67
„ de midilocu „	1	60
„ de cода „	1	53
Cucuruzulu galét'a nemtiésca (Metzen) *)	1	87

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

In nr. 17 la numele tinerului studente N. Olariu in locu de cl. VI. sa se dica class'a VIII. —

Corespondintia. La mai multi. Din poesiele d-lui Sionu si din Istori'a lui Fotino nu mai avemu nici unu esemplariu; din Tunusli si Suveneri mai suntu cate-va esemplare.